

Įstatymas skelbtas: Žin., 2007, Nr. 120-4881

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
FISKALINĖS DRAUSMĖS
ĮSTATYMAS**

2007 m. lapkričio 8 d. Nr. X-1316
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Įstatymo paskirtis – nustatyti fiskalinės drausmės taisykles, užtikrinančias ilgalaikį valdžios sektoriaus finansų tvarumą ir stabilią ūkio plėtrą.
2. Šiame įstatyme nustatomos Lietuvos fiskalinės drausmės taisyklės, skirtos užtikrinti Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, taikymą.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Fiskalinė drausmė** – visuma teisinių priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti, kad prognozuojama valdžios sektoriaus skola, atsižvelgiant į numanomus valdžios sektoriaus įsipareigojimus, įskaitant ir įsipareigojimus, atsirandančius dėl Lietuvos gyventojų demografinių pokyčių, keliasdešimt metų atitiktų finansų tvarumo kriterijus, tai yra valdžios sektoriaus skola neviršytų 60 procentų bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) to meto kainomis.

2. **Metinis prieaugis procentais** – kalendorinių metų arba dvejų kalendorinių metų keturių ketvirčių, einančių iš karto vienas po kito, tam tikro rodiklio padidėjimas procentais, palyginti su prieš tai buvusiais keturiais ketvirčiais, einančiais iš karto vienas po kito. Metinio prieaugio procentas yra apvalinamas vieno skaitmens po kablelio tikslumu.

3. **Perteklinis valdžios sektorius** – valdžios sektorius, kurio kalendorinių metų balanso rodiklis yra valdžios sektoriaus perteklius.

4. **Produkcijos atotrūkis nuo potencialo** – pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą tvarką apskaičiuojamas tam tikrų metų faktinio arba numatomo BVP grandininės apimties lygio ir potencialaus BVP grandininės apimties lygio, apskaičiuoto pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą tvarką, skirtumas, išreikštas procentais kaip potencialaus BVP grandininės apimties lygio dalis. Teigiamu produkcijos atotrūkiu nuo potencialo laikomas toks atotrūkis, kai tam tikrų metų faktinis arba numatomas BVP grandininės apimties lygis yra aukštesnis negu potencialus jos lygis. Neigiamu produkcijos atotrūkiu nuo potencialo laikomas toks atotrūkis, kai tam tikrų metų faktinis arba numatomas BVP grandininės apimties lygis yra žemesnis negu potencialus jos lygis.

5. **Valdžios sektoriaus balanso rodiklio postūmis** – kalendorinių metų valdžios sektoriaus balanso rodiklio ir prieš tai buvusių kalendorinių metų valdžios sektoriaus balanso rodiklio skirtumas.

6. **Valdžios sektoriaus balanso rodiklis** – valdžios sektoriaus grynasis skolinimasis arba grynasis skolinimas pagal 2010 metų Europos sąskaitų sistemą, nustatytą 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL 2013 L 174, p. 1). Šis rodiklis yra skaičiuojamas kaip procentas nuo BVP to meto kainomis ir apvalinamas vieno skaitmens po kablelio tikslumu. Statistinis valdžios sektoriaus balanso rodiklis yra Lietuvos statistikos departamento arba Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) skelbiamas valdžios sektoriaus grynasis skolinimasis arba grynasis skolinimas.

7. **Valdžios sektoriaus deficitas** (toliau – deficitas) – valdžios sektoriaus grynojo skolinimosi absoliučioji vertė.

8. **Valdžios sektoriaus perteklius** (toliau – perteklius) – valdžios sektoriaus grynasis skolinimas.

9. **Valdžios sektoriaus skola** – suprantama taip, kaip apibrėžta 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 479/2009 dėl Europos bendrijos steigimo sutarties priede pateikto Protokolo dėl pirmojo deficito procedūros taikymo (kodifikuota redakcija) (OL 2009 L 145, p. 1).

10. **Vidutinis laikotarpis** – penkerių kalendorinių metų laikotarpis, apimantis einamuosius, prieš tai buvusių ir trejus būsimus kalendorinius metus, einančius iš karto vieni po kitų.

11. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos arba vartojamos Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme, Lietuvos Respublikos

biudžeto sandaros įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatyme ir 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 479/2009 dėl Europos bendrijos steigimo sutarties priede pateikto Protokolo dėl paviršinio deficito procedūros taikymo (kodifikuota redakcija) (OL 2009 L 145, p. 1).

Straipsnio pakeitimai;

Nr. XI-1115, 2010-11-12, Žin., 2010, Nr. 139-7099 (2010-11-27)

Nr. XII-1378, 2014-12-04, paskelbta TAR 2014-12-15, i. k. 2014-19661

Nr. XII-1290, 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-18, i. k. 2014-17029

3 straipsnis. Fiskalinės drausmės taisyklės

1. Valdžios sektoriaus finansai tvarkomi siekiant, kad vidutiniu laikotarpiu valdžios sektorius būtų perteklinis, išskyrus metus, kuriais susidaro išskirtinės aplinkybės arba kuriais produkcijos atotrūkio nuo potencialo rodiklis yra neigiamas.

2. Jeigu paskutinių penkerių pasibaigusių kalendorinių metų statistinių valdžios sektoriaus balanso rodiklių, žinomų Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto rengimo arba jo pakeitimo projekto rengimo metu, aritmetinis vidurkis yra neigiamas, tai Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu tvirtinamų arba keičiamų valstybės biudžeto asignavimų (be Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų), Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu tvirtinamų arba keičiamų išlaidų ir Lietuvos Respublikos atitinkamų metų privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu tvirtinamų arba keičiamų išlaidų visumos metinis prieaugis procentais negali viršyti 1/2 potencialaus BVP to meto kainomis daugiamečio augimo vidurkio, apskaičiuoto pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą tvarką. Taikant šios dalies nuostatas, naudojami atitinkamų metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenys apie valstybės biudžeto pajamas ir asignavimus, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto išlaidas ir Lietuvos Respublikos privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto išlaidas.

3. Šio straipsnio 2 dalis netaikoma, jeigu yra bent viena iš šių sąlygų:

1) statistinis BVP to meto kainomis metinis prieaugis procentais vertinant šiame punkte toliau nurodyta tvarka bent vieną kartą yra mažesnis už vidutinį paskutinių penkerių pasibaigusių kalendorinių metų statistinio Europos Sąjungos BVP to meto kainomis metinį prieaugį procentais, padidintą 2 procentiniais punktais. Einamaisiais kalendoriniais metais nuo balandžio 1 dienos iki balandžio 8 dienos ir nuo rugpjūčio 23 dienos iki rugpjūčio 30 dienos Lietuvos Respublikos finansų ministerija įvertina Lietuvos ūkio statistinį metinį prieaugį, vadovaudamasi skaičiavimų metu žinomais Lietuvos statistikos departamento duomenimis apie paskutinius keturis metų ketvirčius ir prieš juos buvusius keturis metų ketvirčius. Vertinimo rezultatai skelbiami Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pranešime. Apskaičiuojant paskutinių penkerių kalendorinių metų statistinį Europos Sąjungos BVP vidutinį metinį prieaugį procentais, vadovaujama skaičiavimų metu žinomais Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) duomenimis apie metinį BVP eurais to meto kainomis;

2) suplanuoti valstybės biudžeto asignavimai ir pajamos užtikrins valdžios sektoriaus balanso rodiklio teigiamą postūmį, sudarantį ne mažiau kaip 1,0 procentinio punkto BVP to meto kainomis, bet tik tuo atveju, kai numatomas einamųjų metų valdžios sektoriaus balanso rodiklio teigiamas postūmis nėra mažesnis už suplanuotą einamųjų kalendorinių metų valdžios sektoriaus balanso rodiklio teigiamą postūmį daugiau kaip 0,5 procentinio punkto BVP to meto kainomis;

3) paskutinių ketverių pasibaigusių kalendorinių metų statistinių valdžios sektoriaus balanso rodiklių ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos numatomo einamųjų kalendorinių metų valdžios sektoriaus balanso rodiklio aritmetinis vidurkis yra perteklius, sudarantis ne mažiau kaip 0,1 procento BVP to meto kainomis;

4) einamųjų metų keičiami suplanuoti valstybės biudžeto, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ir Lietuvos Respublikos privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto asignavimai ir pajamos užtikrins ne blogesnę šiaame punkte nurodytą valdžios sektoriui priskiriamą biudžetų visumos balansų rodiklį negu tas, kuris buvo iki keitimo;

5) Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija viešai paskelbia ekonominės raidos scenarijų, pagal kurį planuojamais kalendoriniais metais numatomas produkcijos atotrūkio nuo potencialo rodiklis yra neigiamas, o prognozuojama vidutinė metinė infliacija, apskaičiuojama pagal suderintą vartotojų kainų indeksą, neviršija 3 procentų;

6) jeigu suplanuoti valstybės biudžeto asignavimai ir pajamos užtikrins valdžios sektoriaus balanso rodiklio teigiamą postūmį, sudarantį ne mažiau kaip 1,0 procentinio punkto BVP to meto kainomis, į

valdžios sektoriaus balanso rodiklį neįskaičiuojant valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ veiklos finansinių rezultatų. Šis punktas taikomas rengiant, tvirtinant, vykdam, vertinant ir atsiskaitant už 2015 metų valstybės biudžetą ir savivaldybių biudžetus.

4. Įgyvendinant šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas:

1) einamųjų metų valstybės biudžeto viršplaninėmis pajamomis mažinamas patvirtinto valstybės biudžeto deficitas;

2) jeigu paskutinių pasibaigusių kalendorinių metų statistinis valdžios sektoriaus balanso rodiklis yra neigiamas, užtikrinama, kad dėl nustatomo naujo mokesčio, naujo mokesčio tarifo, mokesčio lengvatos, sankcijų už mokesčių įstatymų pažeidimus arba iš esmės pakeistos apmokestinimo tam tikru mokesčiu tvarkos ar apmokestinimo teisinio reglamentavimo ir taikymo principų valdžios sektoriaus pajamos nesumažės, išskyrus atvejus, kai netenkamos pajamos kompensuojamos pagal Tarybos reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatytus dydžius mažinant valdžios sektoriaus išlaidų rodiklius, didinant kitų mokesčių tarifus arba plečiant apmokestinimo bazę, atsisakant mokesčių lengvatų;

3) suma, kuria, palyginti su prieš tai buvusiais metais, padidėjo valstybės biudžeto speciali tikslinė dotacija savivaldybių biudžetams, taikant šio straipsnio 2 dalyje nustatytą planuojamų valstybės biudžeto išlaidų augimo apribojimo taisyklę, nėra įskaitoma to paties dydžio, kuri taikant, palyginti su prieš tai buvusiais metais, mažėja gyventojų pajamų mokesčio dalis, tenkanti savivaldybių biudžetams nuo pajamų, tenkančių valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų visumai. Valstybės biudžeto specialios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams mažinimo ir kitų valstybės biudžeto išlaidų perleidimo savivaldybėms, palyginti su prieš tai buvusiais metais, sumos nėra atimamos iš planuojamų valstybės biudžeto išlaidų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. XI-1115, 2010-11-12, *Žin.*, 2010, Nr. 139-7099 (2010-11-27)

Nr. XI-2276, 2012-10-16, *Žin.*, 2012, Nr. 126-6324 (2012-10-31)

Nr. XII-1378, 2014-12-04, paskelbta TAR 2014-12-15, i. k. 2014-19661

Nr. XII-1290, 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-18, i. k. 2014-17029

Nr. XII-1377, 2014-12-04, paskelbta TAR 2014-12-15, i. k. 2014-19660

4 straipsnis. Šio įstatymo įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja nuo 2008 m. sausio 1 d.

2. *Neteko galios nuo 2013-07-01.*

Straipsnio pakeitimai:

Nr. XI-2276, 2012-10-16, *Žin.*, 2012, Nr. 126-6324 (2012-10-31)

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Lietuvos Respublikos
fiskalinės drausmės
įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 10 skyrius, 1 tomas, p. 84) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1175/2011 (OL 2011 L 306, p. 12).

2. 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl paviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 10 skyrius, 1 tomas, p. 89) su

paskutiniais pakeitimais, padarytais 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1177/2011 (OL 2011 L 306, p. 33).

Priedo pakeitimai:

Nr. XII-1290, 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-18, i. k. 2014-17029

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XI-1115, 2010-11-12, Žin., 2010, Nr. 139-7099 (2010-11-27)

FISKALINĖS DRAUSMĖS ĮSTATYMO 2 IR 3 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XI-2276, 2012-10-16, Žin., 2012, Nr. 126-6324 (2012-10-31)

FISKALINĖS DRAUSMĖS ĮSTATYMO 3 IR 4 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2013 m. liepos 1 d.

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-1378, 2014-12-04, paskelbta TAR 2014-12-15, i. k. 2014-19661

LIETUVOS RESPUBLIKOS FISKALINĖS DRAUSMĖS ĮSTATYMO NR. X-1316 2 IR 3 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-1290, 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-18, i. k. 2014-17029

LIETUVOS RESPUBLIKOS FISKALINĖS DRAUSMĖS ĮSTATYMO NR. X-1316 2, 3 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2015 m. sausio 1 d.

Įstatymo pakeitimas:

4.1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-1377, 2014-12-04, paskelbta TAR 2014-12-15, i. k. 2014-19660

LIETUVOS RESPUBLIKOS FISKALINĖS DRAUSMĖS ĮSTATYMO NR. X-1316 2, 3 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-1290 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2014-12-16)

ausrine.trapinskiene@lrs.lt